

sirovine, mjesto podrijetla sirovine i naziv firme kojoj je sirovina otpremljena.

IV

Obrasci br. 1. do 4. iz točke 2. ovog naputka nalaze se u privitku naputka i čine njegov sastavni dio.

Obrasci se popunjavaju ažurno pisačim strojem, odnosno tintom ili kemijskom olovkom.

V

Ovaj naputak stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-02-92-1/02

15. svibnja 2002. godine

Sarajevo

Ministar

Behija Hadžihajdarević, v. r.

obrazac broj 1

EVIDENCIJA

KOŽA OD ŽIVOTINJA ZAKLANIH NA KLAONICI

Red. broj	datum otkupa	Naziv tvrtke, odnosno ime i prezime osobe od koga je koža otkupljena	mjesto podrijetla kože	vrsta životinje od koje potiče koža	postojeći broj na koži-identifikacioni broj životinje	Naziv tvrtke kojoj je otpremljena koža

obrazac broj 2

EVIDENCIJE

KOŽA OD ŽIVOTINJA ZAKLANIH BEZ VETERINARSKOG PREGLEDA

Red. broj	datum otkupa	Naziv tvrtke, odnosno ime i prezime osobe od koga je koža otkupljena	mjesto podrijetla kože	vrsta životinje od koje potiče koža	Askolizacija			Naziv tvrtke kojoj je otpremljena koža
					Naziv organa	br. i dat. nalaza identif. br. živo.	rezultat	

obrazac broj 3

EVIDENCIJA

OTKUPLJENIH KOŽA OD DIVLJAČI

Red. broj	datum otkupa	Naziv tvrtke, odnosno ime i prezime osobe od koga je koža otkupljena	mjesto podrijetla kože	vrsta životinje od koje potiče koža	Askolizacija			Naziv tvrtke kojoj je otpremljena koža
					Naziv organa	br. i dat. nalaza identif. br. živo.	rezultat	

obrazac broj 4

EVIDENCIJA

OTKUPLJENE VUNE I ŽIVOTINJSKE DLAKE

Red. broj	datum otkupa	Naziv tvrtke, odnosno ime i prezime osobe od koga je sirovina otkup.	vrsta sirovine	mjesto podrijetla sirovine	Naziv tvrtke kojoj je otpremljena vuna ili dlaka

245

Na osnovu člana 30. stav 5. Zakona o veterinarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/00), federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, donosi

PRAVILNIK

O VETERINARSKO-ZDRAVSTVENIM USLOVIMA KOJIMA MORAJU UDOVOLJAVATI OBJEKTI ZA SAKUPLJANJE, KONZERVIRANJE, SKLADIŠTENJE I PROMET SIROVE KOŽE, KRZNA, VUNE I DLAKA ŽIVOTINJA

I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom se propisuju veterinarsko-zdravstveni uslovi koje moraju ispunjavati objekti i prostorije u kojima se vrši sakupljanje, konzerviranje, skladištenje i promet sirove kože, krzna, vune i dlaka životinja.

Član 2.

Objekti iz člana 1. ovog pravilnika razvrstavaju se na:

1. uvozno-izvozne objekte;
2. objekte za unutrašnji promet;
3. otkupne stanice.

Član 3.

Za objekte iz člana 1. ovog pravilnika prije početka izgradnje ili rekonstrukcije obavezno se pribavlja prethodna veterinarsko-zdravstvena saglasnost na izvedbeni projekat i lokaciju.

Rješenje da li izgrađeni ili rekonstruisani objekti iz stava 1. ovog člana udovoljavaju propisanim veterinarsko-zdravstvenim uvjetima donosi kantonalno ministarstvo, nadležno za poslove veterinarstva (u daljem tekstu: kantonalno ministarstvo), a za izvozne objekte Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo) te određuje veterinarski kontrolni broj, na osnovu nalaza komisije, koju formira federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: federalni ministar).

Troškove rada komisije iz stava 1. ovog člana snosi pravno ili fizičko lice, koje se bavi poslovima iz člana 1. ovog pravilnika.

Član 4.

Objekti iz člana 1. ovog pravilnika, za koje je utvrđeno da udovoljavaju propisanim uslovima upisuju se u službenu evidenciju odobrenih objekata.

U službenu evidenciju odobrenih objekata upisuju se samo oni objekti koji posjeduju od nadležnih organa pribavljenu dokumentaciju o građenju: urbanističku saglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za upotrebu građevine.

Član 5.

Radi upisa u evidenciju iz člana 4. stav 1. ovog pravilnika, podnosi se zahtjev za priznavanje ispunjavanja uslova propisanih ovim pravilnikom.

Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana, podnosi se slijedeća dokumentacija:

1. glavni projekat - što uključuje arhitektonski, građevinski i tehnološki projekat te projekat instalacije i ostale vrste projekata kojima se daje tehničko rješenje objekta;
2. nacrt lokacije - smještajni plan, s prikazom svih radnih prostorija. Ovaj plan mora prikazivati lokaciju svih zgrada uključujući i susjedne građevine (ako postoje), indus- trijske kolosijeke, ceste i prilazne puteve u blizini objekta; sve vodotokove, bunare, vodospreme, vodovodne i kanalizacijske cijevi te sistem za primarno pročišćavanje otpadnih voda;

3. tlocrt objekta na kojem su potanko prikazane sve prostorije, prostori i djelatnosti u objektu, elektro instalacije, vodovodne i kanalizacione instalacije;
4. tehnološki proračun sirovine, tehnološke opreme, radne snage, tehnoloških površina te utroška vode i energije;
5. specifikacija tehnološke opreme sa glavnim karakteristikama i atestima za upotrebu;
6. detaljan prikaz mjera sanitarne zaštite objekta, opreme i proizvoda, s prilogom koji čini specifikacija svih sanitarnih uređaja koji su u funkciji sanitarne zaštite dotičnog objekta.

Dokumentacija iz stava 2. tač. 1., 2., 3., 4., 5., i 6. ovog člana mora biti izrađena u skladu sa uslovima, koji su propisani ovim pravilnikom i važećim propisima o građenju te odobrena za objekte za unutrašnji promet i otkupne stanice od kantonalnog ministarstva, a za uvozno-izvozne objekte od federalnog ministarstva, prije početka izgradnje objekta.

II - OPĆI USLOVI IZGRADNJE I UREĐENJA OBJEKTA

Član 6.

Objekti iz člana 1. ovog pravilnika lociraju se isključivo na prostorima izvan naseljenih mjesta i to na dovoljnom odstojanju od stambenih, stambeno-poslovnih, poslovnih, zdravstvenih, sportskih, industrijskih i objekata za skladištenje osjetljivih proizvoda i svih drugih građevina, čija bi normalna upotreba mogla biti ugrožena širenjem neugodnih mirisa, tehnološkim procesom, transportom sirovine i sl. Prostorije za otkup, obradu i skladištenje ovih sirovina ne smiju biti u stambenim objektima.

Član 7.

Krug objekta mora biti ograđen prikladnom žičanom, betonskom, živom i sličnom ogradom visokom najmanje 2 metra koja onemogućava nekontrolirani ulazak ljudi i životinja u krug objekta. Sve površine kruga koje nisu pokrivene betonom ili asfaltom moraju biti pod zelenilom.

Zabranjeno je uvođenje u krug objekta i držanje u njemu pasa, mačaka i drugih vrsta životinja.

Član 8.

Putevi u krugu objekta moraju biti dovoljno široki za saobraćaj motornih vozila, sa betonskom ili asfaltnom podlogom.

Putevi moraju biti pogodni za čišćenje i pranje sa dovoljnim brojem hidranata i slivnika.

Član 9.

Objekat se može opskrbljivati vodom iz javnog vodovoda ili vlastitih bunara. Vodopsnabdijevanje objekta mora odgovarati tehničko-tehnološkim normativima u pogledu pritiska, količine, temperature i dezinfekcije.

Sistem vodovodnih cijevi za industrijsku vodu mora biti odvojen od sistema za pitku vodu. Ako se koristi vlastiti bunar za pitku vodu onda mora biti obezbijeđen hidrofor sa hlorigatorom.

Član 10.

U prostorijama objekta mora biti osigurano centralno ili lokalno (putem bojlera) snabdijevanje toplom i hladnom vodom i odgovarajući broj priključaka tople i hladne vode.

Topla voda koja služi za sanitaciju opreme i prostorija, na mjestu potrošnje, mora biti temperature najmanje 83° C.

Član 11.

Objekat iz člana 1. ovog pravilnika mora imati dva kanalizaciona sistema.

Kanalizacioni sistem za otpadne vode mora da se završava uređajem za prečišćavanje otpadnih voda ili komorom za

skupljanje istih, koja se povremeno prazni odvozeći u adekvatne uređaje za prečišćavanje takvih voda.

Kanalizacioni sistem za padavinske vode i fekalije se može ulijevati u javnu kanalizaciju ili septičku jamu direktno, a ako ide u prirodni recipijent potrebno je prethodno prečišćavanje.

Član 12.

U prostorijama objekta u kojima se pri izvođenju tehnoloških postupaka upotrebljava voda mora se osigurati njezin odvod, tako da se otpadne vode ne razlijevaju po podnoj površini.

Otpadne vode iz opreme i s podnih površina moraju se neposredno odvoditi u kanalizaciju. Za odvod vode u svim prostorijama mora biti postavljen odgovarajući broj slivnika. Slivnici moraju biti opskrbljeni efikasnim sistemom za sprječavanje povratka neugodnih mirisa i izlaska glodara iz kanalizacije.

Član 13.

U prostorijama objekta, zavisno od veličine i načina rada, mora se osigurati prirodna ili umjetna ventilacija na principu potpritiska, te dezodorizacija u cilju uklanjanja neugodnih mirisa. Sav iskorišteni - odvodni zrak mora biti prethodno podvrgnut tretmanu (suhi i vodeni filtri, dezodoracija), pa tek nakon toga može biti ispušten u atmosferu. Odvodi za odvod zraka moraju biti osigurani zaštitnom mrežom. Na svim većim otvorima prema prostorijama iz kojih je moguće prodiranje neugodnih mirisa i hemijskih isparenja treba predvidjeti zračne zastore.

U prostorijama u kojima se obrađuje, prerađuje i čuva koža i ostalo, mora postojati klima-uređaj za obezbjeđenje temperature koja sprječava kvarenje kože i stvaranje uslova za razvoj raznih vrsta bakterija.

Na ulazima u objekat kroz koja prolaze vozila i ljudi moraju biti postavljene dez-barijere. Na ulazu za vozila mora biti dez-barijera dimenzija najmanje 4,5 m dužine i 3 m širine. Na ulazu za ljude moraju biti postavljene nožne barijere i uređaj za dezinfekciju ruku. Nožne barijere moraju biti takvih dimenzija da se jedino preko barijere može ući u objekat.

III - PROSTORIJE

Član 14.

U zavisnosti od vrste sirovine koja se otkupljuje, obrađuje i skladišti, opsega i načina rada, prostorije iz člana 1. ovog pravilnika moraju se sastojati od:

a) Za uvozno-izvozne objekte:

1. prostorije ili prostora za preuzimanje kože;
2. prostorije za konzerviranje i uskladištenje sirove, usoljene i suhe kože, vune, krzna i dlaka, za koje je utvrđena zdravstvena ispravnost, o čemu mora postojati odgovarajuća dokumentacija;
3. prostorije za konzerviranje i skladištenje sirove, usoljene ili suhe kože, vune i dlaka životinja zaklanih bez veterinarsko-zdravstvenog pregleda, uginulih papkara i koptara, za koje nije utvrđen uzrok uginuća, ili ispravnih koža, vune, krzna i dlaka, ali koje su bile u dodiru s drugim kožama iz ove tačke - sumnjive kože, vuna, krzno i dlaka (karantenske prostorije);
4. prostorije sa kontajnerom za konfiskat koji se mora neškodljivo ukloniti;
5. prostorija za sušenje sirove kože, vune i dlaka;
6. prostorije za smještaj sredstava za konzerviranje i dezinfekciju;
7. prostorije ili prostora za pripremu robe za izvoz (ako se vrši izvoz);
8. prostorije za odmor i ishranu uposlenika;
9. garderobe i sanitarne prostorije;
10. objekta ili mjesta za čišćenje, pranje i dezinfekciju prijevornih sredstava;
11. prostorije za administraciju;

12. prostorije za veterinarskog inspektora.

Na ulaznim vratima svake prostorije iz stava 1. ovog člana mora biti vidljiva oznaka namjene prostorije.

b) Za objekte u unutrašnjem prometu

U objektima u unutrašnjem prometu moraju biti obezbijedene prostorije navedene pod tač. a), podtač. 1., 2., 3., 5., 6., 8., 9. i 10. ovog člana i posebno uređeno mjesto, u krugu objekta, za smještaj kontejnera za konfiskat, koji se mora neškodljivo ukloniti.

c) Za otkupne stanice

U objektima otkupne stanice moraju biti obezbijedene prostorije navedene pod tač. a), podtač. 1., 2., 3., 4., 6. i 9. ovog člana.

Član 15.

Prostorije za prijem, obradu i skladištenje koža, krzna, vune i dlaka, u pogledu izgradnje, moraju udovoljavati sljedećim uslovima:

1. Materijali koji se koriste za izgradnju prostorija moraju omogućiti higijensko održavanje tih prostorija. Ti materijali moraju biti otporni na habanje i koroziju;
2. Visina prostorija mora iznositi najmanje 3 m.

Podovi prostorija moraju biti od čvrstog materijala, nepropustljivog za vodu, sol i masne kiseline, i otpornog na sredstva za pranje i dezinfekciju. Podovi moraju biti izrađeni tako da se lako peru i čiste, da nisu klizavi i da imaju potreban broj slivnika.

Podovi moraju imati odgovarajući pad prema odvodnim kanalima ili slivnicima, koji moraju biti osigurani tako da ne propuštaju neugodne mirise iz kanalizacije.

Podovi bazena za potapanje i tretman sirovih koža moraju biti betonski ili od drugog nepropusnog materijala otpornog na kiseline, sredstva za pranje i dezinfekciju, visine ivica od dna do vrha ne manje od 0,5 m, a dužine i širine koja odgovara potrebama dezinfekcije pojedinih vrsta koža i zapremine zavisi od kapaciteta objekta, sa odgovarajućim slivnicima.

Umjesto betonskih bazena za potapanje i dezinfekciju koža mogu se koristiti posude potrebne veličine izrađene od odgovarajuće plastike.

Komore za tretman vune vodenom parom ili nekim gasovitim dezinficijensima moraju osigurati rad pri visokoj temperaturi do 120°C i povišenom pritisku do 1 bara uz planirani higijenski normativ za tretman od 3 kg vune po 1 m² površine poda komore.

3. Spojevi podova i zidova te zidova međusobno, u prostorijama, moraju biti zaobljeni;
4. Površine zidova prostorija moraju biti obložene do stropa voodopornim materijalom ravnih i glatkih površina bijele boje;
5. Uglovi zidova i stubovi, koji su izloženi udarima, moraju biti obloženi zaštitnicima od nehrđajućeg metala, ravnih i glatkih površina, a štitnici moraju biti u istoj ravni sa zidnom površinom;
6. Prozori moraju imati okvire od materijala koji je pogodan za svakodnevno pranje i dezinfekciju. Prozori prostorija za prijem, konzerviranje i uskladištenje sirove kože, krzna, vune i dlake se postavljaju na visini najmanje 2, 20 metara iznad poda, imaju zaštitnu mrežu protiv ulaska insekata i sa spoljne strane drvene kapke. Ako prozori nemaju kapke, stakla na prozorima moraju biti obojena plavom transparentnom bojom;
7. Vrata moraju biti izrađena od nehrđajućeg metala ili odgovarajuće plastike. Prostorije za prijem, preradu i skladištenje koža, krzna, vune, dlaka i životinjskih otpadaka, osim standarda i normativa predviđenih za građenje građevina moraju zadovoljavati i posebne uvjete zbog specifičnosti svoje namjene.

Član 16.

U objektu mora postojati prostorija za presvlačenje uposlenika (garderoba) i sanitarne prostorije (kupaonice i zahodi), odvojeno za muškarce i žene. U objektima za unutrašnji promet i otkupnim stanicama mora se obezbijediti jedno kupatilo i jedan klozet.

U garderobi se za svakog uposlenika osigurava poseban ormar za civilno odijelo i ormar za radnu odjeću i obuću. Ormar je izrađen od metala i postavljen na postolje visine 30 cm. Vrata ormara moraju imati otvore za ventilaciju.

Sanitarne prostorije za održavanje lične higijene uposlenika (kupaonice i oprema za pranje ruku), moraju imati odgovarajuću prirodnu ili umjetnu ventilaciju.

U kupaonici se na svakih 15 uposlenika u smjeni osigurava jedna oprema za pranje ruku i jedna kabina s tušem.

Opremu za pranje ruku čini:

1. umivaonik od nehrđajućeg materijala, koji je opskrbljen hladnom i toplom vodom. Odvod vode iz umivaonika mora biti povezan s kanalizacijom preko zatvarača (sifona);
2. posuda sa tekućim sapunom pričvršćena za umivaonik;
3. papirni ubrusi postavljeni na držaču iznad ili pokraj umivaonika;
4. posuda za upotrebne papirne ubruse, smještena u neposrednoj blizini umivaonika.

Osim u kupaonici, oprema za pranje ruku mora biti postavljena i u prostorijama u kojima se vrši otkup, obrada i skladištenje kože, krzna, vune i dlake.

Kabina s tušem mora udovoljavati ovim uslovima:

1. zidovi kabine moraju biti obloženi voodopornim materijalom bijele boje, a ako su montažni moraju biti izgrađeni od nehrđajućeg materijala glatkih i ravnih površina;
2. kabina mora imati hladnu i toplu vodu, držač za sapun i šampon;
3. pri ulazu u kabinu mora se postaviti držač za ručnike i držač za rublje;
4. podna površina kabine mora imati odgovarajući pad prema slivniku i mora biti pokrivena gumenim ili plastičnim podmetačem.

Zahodi (toaleti), odvojeni za muškarce i žene, moraju biti građevinski odvojeni od garderobe i kupaonice.

U pretprostoru zahoda mora se postaviti potreban broj opreme za pranje ruku, propisane u stavu 5. ovog člana.

U zahodima se na svakih 15 uposlenika osigurava jedna zahodska školjka.

Član 17.

Za pušenje i odmor uposlenika za vrijeme radnog vremena mora se osigurati prostorija koja ima prirodnu ili umjetnu ventilaciju, opremu za pranje ruku i klupe ili stolice.

Za ishranu zaposlenog osoblja u objektu mora postojati odgovarajuće opremljena prostorija (blagovaonica).

Član 18.

Prostor za pranje i dezinfekciju prijevoznih sredstava i utovarna odnosno istovarna rampa moraju biti betonirani ili asfaltirani, tako da se mogu lako čistiti i dezinficirati.

Prostor iz stava 1. ovog člana mora imati:

1. krovnu zaštitu, betonsko ili metalno postolje, ili kanal za pranje vozila, koji ima kanalizacijski sistem ili septičku jamu odgovarajućeg kapaciteta;
2. priključke za hladnu i toplu vodu temperature najmanje 83° C, s ugrađenim termometrom na izlaznoj cijevi tople vode;

3. kontejner za odlaganje ostataka (otpadaka) nakon čišćenja vozila;
4. mjesto za smještaj opreme, pribora i dezinfekcionih sredstava.

Član 19.

Otkupljene kože, krzna, vuna, dlaka i životinjski otpaci, u prostoriji za otkup, mogu se zadržati najduže 24 sata.

Član 20.

Otkupljene i preuzete sirove kože moraju se označiti metalnom ili plastičnom markicom na kojoj je vidljivo upisan kontrolni broj odobrenog objekta i redni broj markice.

Kože od životinja zaklanih bez veterinarskog pregleda označavaju se vidljivo, sa rednim brojem knjige evidencije otkupa.

Član 21.

Pravna i fizička lica koja se bave otkupom i prometom sirovih koža, krzna, vune i dlaka moraju utvrditi veterinarsko - sanitarni red u prostorijama za smještaj i skladištenje ovih sirovina i osigurati njegovo provođenje.

Veterinarsko - sanitarni red obuhvata sljedeća pitanja:

- vrijeme početka i završetka rada,
- vrstu radne i zaštitne odjeće i obuće za vršenje pojedinih poslova,
- sredstva i način čišćenja i dezinfekcije prostorija, opreme i uređaja,
- sredstva za obavljanje veterinarsko - zdravstvenog pregleda.

Član 22.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena odredaba provedbenih propisa koji regulišu ovu materiju, a primjenjivali su se na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine do dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 23.

Postojeći objekti za sakupljanje, konzerviranje, skladištenje i promet sirove kože, krzna, vune i dlaka životinja, moraju ispuniti uslove propisane ovim pravilnikom najkasnije u roku od jedne godine, od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 24.

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-02-92/02

15. maja 2002. godine
Sarajevo

Ministar

Behija Hadžihajdarević, s. r.

Na temelju članka 30. stavak 5. Zakona o veterinarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/00), federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, donosi

PRAVILNIK

O VETERINARSKO-ZDRAVSTVENIM UVJETIMA KOJIMA MORAJU UDOVOLJAVATI OBJEKTI ZA SAKUPLJANJE, KONZERVIRANJE, SKLADIŠTENJE I PROMET SIROVE KOŽE, KRZNA, VUNE I DLAKA ŽIVOTINJA

I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom propisuju se veterinarsko-zdravstveni uvjeti koje moraju ispunjavati objekti i prostorije u kojima se vrši

sakupljanje, konzerviranje, skladištenje i promet sirove kože, krzna, vune i dlaka životinja.

Članak 2.

Objekti iz članka 1. ovog pravilnika razvrstavaju se na:

1. uvozno-izvozne objekte;
2. objekte za unutarnji promet;
3. otkupne stanice.

Članak 3.

Za objekte iz članka 1. ovog pravilnika prije početka izgradnje ili rekonstrukcije obvezno se pribavlja prethodna veterinarsko - zdravstvena suglasnost na izvedbeni projekt i lokaciju.

Rješenje da li izgrađeni ili rekonstruirani objekti iz stavka 1. ovog članka udovoljavaju propisanim veterinarsko - zdravstvenim uvjetima donosi kantonalno ministarstvo, mjerodavno za poslove veterinarstva (u daljnjem tekstu: kantonalno ministarstvo), a za izvozne objekte Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) te određuje veterinarski kontrolni broj, na temelju nalaza povjerenstva, koje formira federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar).

Troškove rada povjerenstva iz stavka 1. ovog članka snosi pravna ili fizička osoba, koja se bavi poslovima iz članka 1. ovog pravilnika.

Članak 4.

Objekti iz članka 1. ovog pravilnika, za koje je utvrđeno da udovoljavaju propisanim uvjetima upisuju se u službenu evidenciju odobrenih objekata.

U službenu evidenciju odobrenih objekata upisuju se samo oni objekti koji posjeduju od mjerodavnih organa pribavljenu dokumentaciju o građenju: urbanističku suglasnost, odobrenje za građenje i odobrenje za uporabu građevine.

Članak 5.

Radi upisa u evidenciju iz članka 4. stavak 1. ovog pravilnika, podnosi se zahtjev za priznavanje ispunjavanja uvjeta propisanih ovim pravilnikom.

Uz zahtjev iz stavka 1. ovog članka, podnosi se sljedeća dokumentacija:

1. glavni projekt - što uključuje arhitektonski, građevinski i tehnološki projekt te projekt instalacije i ostale vrste projekata kojima se daje tehničko rješenje objekta;
2. nacrt lokacije - smještajni plan, s prikazom svih radnih prostorija. Ovaj plan mora prikazivati lokaciju svih zgrada uključujući i susjedne građevine (ako postoje), industrijske kolosijeeke, prometnice i prilazne prometnice u blizini objekta; sve vodne tokove, bunare, vodospreme, vodovodne i kanalizacijske cijevi te sustav za primarno pročišćavanje otpadnih voda;
3. tlocrt objekta na kojem su potanko prikazane sve prostorije, prostori i djelatnosti u objektu, elektro instalacije, vodovodne i kanalizacijske instalacije;
4. tehnološki proračun sirovine, tehnološke opreme, radne snage, tehnoloških površina, te utroška vode i energije;
5. specifikacija tehnološke opreme sa glavnim karakteristikama i atestima za uporabu;
6. detaljan prikaz mjera sanitarne zaštite objekta, opreme i proizvoda, s prilogom koji čini specifikacija svih sanitarnih uređaja koji su u funkciji sanitarne zaštite dotičnog objekta. Dokumentacija iz stavka 2. toč. 1., 2., 3., 4., 5., i 6. ovog članka mora biti izrađena sukladno uvjetima, koji su propisani ovim pravilnikom i važećim propisima o građenju te odobrena za objekte za unutarnji promet i otkupne stanice od kantonalnog ministarstva.

za uvozno-izvozne objekte od federalnog ministarstva, prije početka izgradnje objekta.

III - OPĆI UVJETI IZGRADNJE I UREĐENJA OBJEKTA

Članak 6.

Objekti iz članka 1. ovog pravilnika lociraju se isključivo na prostorima izvan naseljenih mjesta i to na dovoljnom odstojanju od stambenih, stambeno-poslovnih, poslovnih, zdravstvenih, sportskih, industrijskih i objekata za skladištenje osjetljivih proizvoda i svih drugih građevina, čija bi normalna uporaba mogla biti ugrožena širenjem neugodnih mirisa, tehnološkim procesom, transportom sirovine i sl. Prostorije za otkup, obradu i skladištenje ovih sirovina ne smiju biti u stambenim objektima.

Članak 7.

Krug objekta mora biti ograđen prikladnom žičanom, betonskom, živom i sličnom ogradom, visokom najmanje 2 metra koja onemogućava nekontrolirani ulazak ljudi i životinja u krug objekta. Sve površine kruga koje nisu pokrivene betonom ili asfaltom moraju biti pod zelenilom.

Zabranjeno je uvođenje u krug objekta i držanje u njemu pasa, mačaka i drugih vrsta životinja.

Članak 8.

Putovi u krugu objekta moraju biti dovoljno široki za saobraćaj motornih vozila, sa betonskom ili asfaltnom podlogom.

Putovi moraju biti pogodni za čišćenje i pranje sa dovoljnim brojem hidranata i slivnika.

Članak 9.

Objekt se može opskrbljivati vodom iz javnog vodovoda ili vlastitih bunara. Vodoopskrba objekta mora odgovarati tehničko-tehnološkim normativima glede pritiska, količine, temperature i dezinfekcije.

Sustav vodovodnih cijevi za industrijsku vodu mora biti odvojen od sustava za pitku vodu. Ako se koristi vlastiti bunar za pitku vodu onda mora biti osiguran hidrofor sa hlorinatorom.

Članak 10.

U prostorijama objekta mora biti osigurana, centralno ili lokalno (putem bojlera) opskrba toplom i hladnom vodom i odgovarajući broj priključaka tople i hladne vode.

Topla voda koja služi za sanitaciju opreme i prostorija, na mjestu potrošnje, mora biti temperature najmanje 83° C.

Članak 11.

Objekt iz članka 1. ovog pravilnika mora imati dva kanalizacijska sustava.

Kanalizacijski sustav za otpadne vode mora da se završava uređajem za prečišćavanje otpadnih voda, ili komorom za skupljanje istih, koja se povremeno prazni odvozeći u adekvatne uređaje za prečišćavanje takvih voda.

Kanalizacijski sustav za padavinske vode i fekalije se može ulijevati u javnu kanalizaciju ili septičku jamu direktno, a ako ide u prirodni recipijent potrebno je prethodno prečišćavanje.

Članak 12.

U prostorijama objekta u kojima se pri izvedbi tehnoloških postupaka rabi voda mora se osigurati njezin odvod, tako da se otpadne vode ne razlijevaju po podnoj površini.

Otpadne vode iz opreme i s podnih površina moraju se neposredno odvoditi u kanalizaciju. Za odvod vode u svim prostorijama mora biti postavljen odgovarajući broj slivnika. Slivnici moraju biti opskrbljeni efikasnim sustavom za sprječavanje povratka neugodnih mirisa i izlaska glodara iz kanalizacije.

Članak 13.

U prostorijama objekta, zavisno od veličine i načina rada, mora se osigurati prirodna ili umjetna ventilacija na principu potpritiska, te dezodorizacija s ciljem uklanjanja neugodnih mirisa. Sav iskorišteni - odvodni zrak mora biti prethodno podvrgnut tretmanu (suhi i vodeni filtri, dezodoracija), pa tek nakon toga može biti ispušten u atmosferu. Odvodi za odvod zraka moraju biti osigurani zaštitnom mrežom. Na svim većim otvorima prema prostorijama iz kojih je moguće prodiranje neugodnih mirisa i kemijskih isparenja treba predvidjeti zračne zastore.

U prostorijama u kojima se obrađuje, prerađuje i čuva koža i ostalo, mora postojati klima- uređaj za osiguranje temperature koja sprječava kvarenje kože i stvaranje uvjeta za razvoj raznih vrsta bakterija.

Na ulazima u objekt kroz koja prolaze vozila i ljudi moraju biti postavljene dez-barijere. Na ulazu za vozila mora biti dez-barijera dimenzija najmanje 4,5 m dužine i 3 m širine. Na ulazu za ljude moraju biti postavljene nožne barijere i uređaj za dezinfekciju ruku. Nožne barijere moraju biti takvih dimenzija da se jedino preko barijere može ući u objekt.

III - PROSTORIJE

Članak 14.

U ovisnosti od vrste sirovine koja se otkupljuje, obrađuje i skladišti, opsega i načina rada, prostorije iz članka 1. ovog pravilnika moraju se sastojati od:

a) Za uvozno-izvozne objekte:

1. prostorije ili prostora za preuzimanje kože;
2. prostorije za konzerviranje i uskladištenje sirove, usoljene i suhe kože, vune, krzna i dlaka, za koje je utvrđena zdravstvena ispravnost, o čemu mora postojati odgovarajuća dokumentacija;
3. prostorije za konzerviranje i skladištenje sirove, usoljene ili suhe kože, vune i dlaka životinja zaklanih bez veterinarsko-zdravstvenog pregleda, uginulih papkara i kopitara, za koje nije utvrđen uzrok uginuća, ili ispravnih koža, vune, krzna i dlaka, ali koje su bile u dodiru s drugim kožama iz ove točke - sumnjive kože, vuna, krzno i dlaka (karantenske prostorije);
4. prostorije sa kontajnerom za konfiskat koji se mora neškodljivo ukloniti;
5. prostorija za sušenje sirove kože, vune i dlaka;
6. prostorije za smještaj sredstava za konzerviranje i dezinficiranje;
7. prostorije ili prostora za pripremu robe za izvoz (ako se vrši izvoz);
8. prostorije za odmor i ishranu uposlenika;
9. garderobe i sanitarne prostorije;
10. objekta ili mjesta za čišćenje, pranje i dezinficiranje prijevoznih sredstava;
11. prostorije za administraciju;
12. prostorije za veterinarskog inspektora.

Na ulaznim vratima svake prostorije iz stavka 1. ovog članka mora biti vidljiva oznaka namjene prostorije.

b) Za objekte u unutarnjem prometu

U objektima u unutarnjem prometu moraju biti osigurane prostorije navedene pod toč. a), podtoč. 1., 2., 3., 5., 6., 8., 9. i 10. ovog članka i posebice uređeno mjesto, u krugu objekta, za smještaj kontejnera za konfiskat, koji se mora neškodljivo ukloniti.

c) Za otkupne stanice

U objektima otkupne stanice moraju biti osigurane prostorije navedene pod toč. a), podtoč. 1., 2., 3., 4., 6. i 9. ovog članka.

Članak 15.

Prostorije za prijem, obradu i skladištenje koža, krzna, vune i dlaka, glede izgradnje, moraju udovoljavati sljedećim uvjetima:

1. Materijali koji se rabe za izgradnju prostorija moraju omogućiti higijensko održavanje tih prostorija. Ti materijali moraju biti otporni na habanje i koroziju;
2. Visina prostorija mora iznositi najmanje 3 m.

Podovi prostorija moraju biti od čvrstog materijala, nepropusnog za vodu, sol i masne kiseline, i otpornog na sredstva za pranje i dezinficiranje. Podovi moraju biti izrađeni tako da se lako peru i čiste, da nisu klizavi i da imaju potrebit broj slivnika.

Podovi moraju imati odgovarajući pad prema odvodnim kanalima ili slivnicima, koji moraju biti osigurani tako da ne propuštaju neugodne mirise iz kanalizacije.

Podovi bazena za potapanje i tretman sirovih koža moraju biti betonski ili od drugog nepropusnog materijala otpornog na kiseline, sredstva za pranje i dezinficiranje, visine ivica od dna do vrha ne manje od 0,5 m, a dužine i širine koja odgovara potrebama dezinficiranja pojedinih vrsta koža i zapremine ovisno od kapaciteta objekta, sa odgovarajućim slivnicima.

Umjesto betonskih bazena za potapanje i dezinficiranje koža mogu se uporabiti posude potrebite veličine izrađene od odgovarajuće plastike.

Komore za tretman vune vodenom parom ili nekim gasovitom dezinficijensima moraju osigurati rad pri visokoj temperaturi do 120° C i povišenom pritisku do 1 bara uz planirani higijenski normativ za tretman od 3 kg vune po 1 m² površine poda komore.

3. Spojevi podova i zidova te zidova međusobno, u prostorijama, moraju biti zaobljeni;
4. Površine zidova prostorija moraju biti obložene do stropa voodopornim materijalom ravnih i glatkih površina bijele boje;
5. Kutovi zidova i stupovi, koji su izloženi udarima, moraju biti obloženi zaštitnicima od nehrđajućeg metala, ravnih i glatkih površina, a štitnici moraju biti u istoj ravni sa zidnom površinom;
6. Prozori moraju imati okvire od materijala koji je pogodan za svakodnevno pranje i dezinficiranje. Prozori prostorija za prijem, konzerviranje i uskladištenje sirove kože, krzna, vune i dlake se postavljaju na visini najmanje 2, 20 metara iznad poda, imaju zaštitnu mrežu protiv ulaska insekata i sa spoljne strane, drvene kapke. Ako prozori nemaju kapke, stakla na prozorima moraju biti obojena plavom transparentnom bojom;
7. Vrata moraju biti izrađena od nehrđajućeg metala ili odgovarajuće plastike.

Prostorije za prijem, preradu i skladištenje koža, krzna, vune, dlaka i životinjskih otpadaka, osim standarda i normativa predviđenih za građenje građevina moraju zadovoljavati i posebne uvjete zbog specifičnosti svoje namjene.

Članak 16.

U objektu mora postojati prostorija za presvlačenje uposlenika (garderoba) i sanitarne prostorije (kupaonice i zahodi), odvojeno za muškarce i žene. U objektima za unutarnji promet i otkupnim stanicama mora se osigurati jedno kupatilo i jedan klozet.

U garderobi se za svakog uposlenika osigurava poseban ormar za civilno odijelo i ormar za radnu odjeću i obuću. Ormar je izrađen od metala i postavljen na postolje visine 30 cm. Vrata ormara moraju imati otvore za ventilaciju.

Sanitarne prostorije za održavanje osobne higijene uposlenika (kupaonice i oprema za pranje ruku), moraju imati odgovarajuću prirodnu ili umjetnu ventilaciju.

U kupaonici se na svakih 15 uposlenika u smjeni osigurava jedna oprema za pranje ruku i jedna kabina s tušem.

Oprema za pranje ruku čini:

1. umivaonik od nehrđajućeg materijala, koji je opskrbljen hladnom i toplom vodom. Odvod vode iz umivaonika mora biti povezan s kanalizacijom preko zatvarača (sifona);
2. posuda sa tekućim sapunom pričvršćena za umivaonik;
3. papiri ubrusi postavljeni na držaču iznad ili pokraj umivaonika;
4. posuda za uporabljene papirne ubruse, smještena u neposrednoj blizini umivaonika.

Osim u kupaonici, oprema za pranje ruku mora biti postavljena i u prostorijama u kojim se vrši otkup, obrada i skladištenje kože, krzna, vune i dlake.

Kabina s tušem mora udovoljavati ovim uvjetima:

1. zidovi kabine moraju biti obloženi voodopornim materijalom bijele boje, a ako su montažni moraju biti izgrađeni od nehrđajućeg materijala glatkih i ravnih površina;
2. kabina mora imati hladnu i toplu vodu, držač za sapun i šampon;
3. pri ulazu u kabinu mora se postaviti držač za ručnike i držač za rublje;
4. podna površina kabine mora imati odgovarajući pad prema slivniku i mora biti pokrivena gumenim ili plastičnim podmetačem.

Zahodi (toaleti), odvojeni za muškarce i žene, moraju biti građevinski odvojeni od garderobe i kupaonice.

U pretprostoru zahoda mora se postaviti potrebit broj opreme za pranje ruku, propisane u stavku 5. ovog članka.

U zahodima se na svakih 15 uposlenika osigurava jedna zahodska školjka.

Članak 17.

Za pušenje i odmor uposlenika za vrijeme radnog vremena mora se osigurati prostorija koja ima prirodnu ili umjetnu ventilaciju, opremu za pranje ruku i klupe ili stolice.

Za ishranu zaposlenog osoblja u objektu mora postojati odgovarajuće opremljena prostorija (blagovaonica).

Članak 18.

Prostor za pranje i dezinfekciju prijevoznih sredstava i utovarna odnosno istovarna rampa moraju biti betonirani ili asfaltirani, tako da se mogu lako čistiti i dezinficirati.

Prostor iz stavka 1. ovog članka mora imati:

1. krovnu zaštitu, betonsko ili metalno postolje, ili kanal za pranje vozila, koji ima kanalizacijski sustav ili septičku jamu odgovarajućeg kapaciteta;
2. priključke za hladnu i toplu vodu temperature najmanje 83° C, s ugrađenim termometrom na izlaznoj cijevi tople vode;
3. kontejner za odlaganje ostataka (otpadaka) nakon čišćenja vozila;
4. mjesto za smještaj opreme, pribora i dezinfekcijskih sredstava.

Članak 19.

Otkupljene kože, krzna, vuna, dlaka i životinjski otpaci, u prostoriji za otkup, mogu se zadržati najduže 24 sata.

Članak 20.

Otkupljene i preuzete sirove kože moraju se označiti metalnom ili plastičnom markicom na kojoj je vidljivo upisan kontrolni broj odobrenog objekta i redni broj markice.

Kože od životinja zaklanih bez veterinarskog pregleda označavaju se vidljivo, sa rednim brojem knjige evidencije otkupa.

Članak 21.

Pravne i fizičke osobe koje se bave otkupom i prometom sirovih koža, krzna, vune i dlaka moraju utvrditi veterinarsko - sanitarni red u prostorijama za smještaj i skladištenje ovih sirovina i osigurati njegovu provedbu.

Veterinarsko - sanitarni red obuhvaća sljedeća pitanja:

- vrijeme početka i završetka rada,
- vrstu radne i zaštitne odjeće i obuću za vršenje pojedinih poslova,
- sredstva i način čišćenja i dezinfekcije prostorija, opreme i uređaja,
- sredstva za obavljanje veterinarsko - zdravstvenog pregleda.

Članak 22.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena odredaba provedbenih propisa koji reguliraju ovu materiju, a primjenjivali su se na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine do dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Članak 23.

Postojeći objekti za sakupljanje, konzerviranje, skladištenje i promet sirove kože, krzna, vune i dlaka životinja, moraju ispuniti uvjete propisane ovim pravilnikom najkasnije u roku od jedne godine, od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Članak 24.

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-02-92/02

15. svibnja 2002. godine

Sarajevo

Ministar

Behija Hadžihajdarević, v. r.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Na osnovu člana 2. stava 3. tačke h., člana 7. tačke e., člana 39. i člana 42. Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 1/97), uz odobrenje Predsjedništva Bosne i Hercegovine o dizajnu novčanice konvertibilne marke, Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine na 10. sjednici od 8. maja 2002. godine, donosi

ODLUKU

O IZDAVANJU, OSNOVNIM OBILJEŽJIMA I PUŠTANJU U OPTICAJ NOVČANICE KONVERTIBILNE MARKE U APOENU OD 200 KM

1. Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Centralna banka) izdaje i pušta u opticaj novčanicu konvertibilne marke (u daljem tekstu: KM) u apoenu od 200 KM, kao zakonito sredstvo plaćanja u Bosni i Hercegovini.

2. Novčanica iz tačke 1. ove odluke štampana je na posebno zaštićenom papiru sa utisnutim vodenim žigom i drugim vidljivim i skrivenim oblicima zaštite.

3. Novčanica iz tačke 1. ove odluke ima dimenzije 156 mm x 76 mm. Na licu i naličju novčanice preovladava plava boja sa prisutnom žutom i zelenom bojom.

4. Na novčanici iz tačke 1. ove odluke, naziv i riječi su ispisane na latiničnom i ćirilničnom pismu u naizmjeničnom redoslijedu, tako što je na nekim mjestima na novčanici tekst na prvom mjestu ispisan latiničnim, a ispod toga ćirilničnim pismom, a na drugim mjestima tekst je na prvom mjestu ispisan ćirilničnim, a ispod toga latiničnim pismom.

5. Na licu novčanice su:

Naziv "CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE" na latiničnom i ćirilničnom pismu, a riječi "KONVERTIBILNIH MARAKA" i "DVIJE STOTINE KONVERTIBILNIH MARAKA" na ćirilničnom i latiničnom pismu.

Oznaka vrijednosti "200" naznačena tri puta na istaknutim mjestima.

Portret pisca Ive Andrića sa njegovim imenom i prezimenom na ćirilničnom i latiničnom pismu i datumima rođenja i smrti.

Potpis guvernera sa riječju "GUVERNER" na latiničnom i ćirilničnom pismu i serijski broj sa velikim slovima i sedam cifara.

Dizajn i sigurnosni elementi koji poboljšavaju umjetnički dojam i sigurnost novčanice.

6. Na naličju novčanice su:

Naziv "CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE" na ćirilničnom i latiničnom pismu.

Riječi "DVIJE STOTINE KONVERTIBILNIH MARAKA" na latiničnom i ćirilničnom pismu.

Oznaka vrijednosti "200" naznačena četiri puta na istaknutim mjestima.

Slika mosta na Drini sa riječima "MOST NA DRINI" na latiničnom i ćirilničnom pismu.

Oznaka štamparije i godina štampanja "Oebs 2002" u desnom gornjem dijelu novčanice (rotirano 90° ccw).

Dizajn i sigurnosni elementi koji poboljšavaju umjetnički dojam i sigurnost novčanice.

7. O specifičnim zaštitnim karakteristikama novčanice iz tačke 1. ove odluke guverner će na prikladan način obavijestiti komercijalne banke, s tim da je jedan zaštitni elemenat ove novčanice isključivo poznat Centralnoj banci.

8. Novčanica iz tačke 1. ove odluke pustit će se u opticaj 15. maja 2002. godine.

9. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku BiH", "Službenim novinama Federacije BiH" i "Službenom glasniku Republike Srpske".

Predsjedavajući
Upravnog vijeća Centralne banke
Bosne i Hercegovine
Guverner
Peter Nicholl, s. r.

UV broj 30/02
8. maja 2002. godine
Sarajevo

Na temelju članka 2. stavka 3. točke h., članka 7. točke e., članka 39. i članka 42. Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 1/97), uz odobrenje Predsjedništva Bosne i Hercegovine o dizajnu novčanice konvertibilne marke, Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine na 10. sjednici od 8. svibnja 2002. godine, donosi

ODLUKU

O IZDAVANJU, TEMELJNIM OBILJEŽJIMA I PUŠTANJU U OPTICAJ NOVČANICE KONVERTIBILNE MARKE U APOENU OD 200 KM

1. Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Centralna banka) izdaje i pušta u opticaj novčanicu konvertibilne marke (u daljnjem tekstu: KM) u apoenu od 200 KM, kao zakonito sredstvo plaćanja u Bosni i Hercegovini.

2. Novčanica iz točke 1. ove odluke tiskana je na posebno zaštićenom papiru sa utisnutim vodenim žigom i drugim vidljivim i skrivenim oblicima zaštite.

3. Novčanica iz točke 1. ove odluke ima dimenzije 156 mm x 76 mm. Na licu i naličju novčanice preovladava plava boja sa prisutnom žutom i zelenom bojom.

4. Na novčanici iz točke 1. ove odluke, naziv i riječi su ispisane na latiničnom i ćirilničnom pismu u naizmjeničnom redoslijedu, tako što je na nekim mjestima na novčanici tekst na prvom mjestu ispisan latiničnim, a ispod toga ćirilničnim pismom.